

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 425/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. M., K., zastúpenej advokátom JUDr. M. T., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010 a vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky podľa čl. 36 Ústavy slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 10 C 46/08 z 3. decembra 2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2010 doručená sťažnosť Ing. M. M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010 a vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky podľa čl. 36 ústavy rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 46/08 z 3. decembra 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 46/08 ako žalobkyňa domáhala proti Ž., a. s. (ďalej len „žalovaná“), neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou. V tomto konaní okresný súd rozhodol rozsudkom z 3. decembra 2008, ktorým žalobu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Proti rozsudku prvostupňového súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010 potvrdil rozsudok prvostupňového súdu a žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Dôvodom potvrdenia rozsudku prvostupňového súdu a zamietnutia žaloby bola podľa sťažovateľky skutočnosť, že žalovaná v konaní preukázala, že nemala možnosť sťažovateľku ďalej zamestnávať, čím bola splnená hmotnoprávna podmienka platnosti výpovede zo strany žalovanej podľa § 63 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce.

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd ani krajský súd sa v konaní nevysporiadali s podstatnými skutočnosťami odôvodňujúcimi jej nárok a nepriznali jej právnu ochranu pred svojvoľným prepúšťaním zo strany zamestnávateľa, ktorá je garantovaná ústavou. Sťažovateľka v konaní poukazovala na neplatnosť výpovede z dôvodu, že žalovaná porušila viaceré povinnosti vyplývajúce zo Zákonníka práce ako napríklad ponukovú povinnosť, ktorú mala voči sťažovateľke vyplývajúcu z § 63 ods. 2 Zákonníka práce, alebo že žalovaná nevydala rozhodnutie o nadbytočnosti podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Taktiež namietala nesprávny postup žalovanej pri ponuke práce, na ktorú bola povinná, ako aj skutočnosť, že výpoveď je neplatná aj z dôvodu, že žalovaná nevydala rozhodnutie o nadbytočnosti. Okresný súd sa vo svojom rozhodnutí s týmito námietkami riadne nevysporiadal, a z tohto dôvodu sťažovateľka proti rozsudku podala odvolanie. Krajský súd ako odvolací súd sa však vo svojom rozhodnutí o odvolaní nedostatočne, resp. vôbec nezaoberal s námietkami sťažovateľky.

Z tohto dôvodu je sťažovateľka toho názoru, že konajúce súdy v konaní popreli základné princípy a piliere ústavy, kde je garantované právo na zamestnanie a garantovaná ochrana zamestnanca pred svojvoľným prepúšťaním, a povýšili tak akékoľvek záujmy zamestnávateľa nad ochranu tohto práva.

Konajúce súdy porušili svoje povinnosti na spravodlivé prerokovanie veci a riadne vysporiadanie sa so všetkými skutočnosťami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania v odôvodnení ich rozhodnutí. Z tohto dôvodu sťažovateľka trvá na tom, že jej bolo postupom súdu upreté ústavné právo na spravodlivý proces a právo na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods.2 Ústavy... a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... bolo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/80/2009 zo dňa 10. 06. 2010 porušené.

Právo sťažovateľky podľa čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky bolo rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 10 C/46/2008 zo dňa 03. 12. 2008, a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co/80/2009 zo dňa 10. 06. 2010 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/80/2009 zo dňa 10. 06. 2010 a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľke trovy tohto konania na účet ich právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu pred porušením základných práv a slobôd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a základných slobôd nerozhoduje iný súd.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 36 ústavy rozhodnutím okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý postup okresného súdu, keďže jeho rozhodnutie a postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, preskúmal na základe odvolania sťažovateľky krajský súd, ktorý rozsudkom sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010 napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 10 C 46/08 z 3. decembra 2008 v celom rozsahu potvrdil.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 103/02, III. ÚS 70/02).

2. Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Co 80/2009 z 10. júna 2010. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd podrobne a vyčerpávajúco vysporiadal s námietkami uvedenými v odvolaní podanom sťažovateľkou. Jeho závery sú presvedčivé, a ústavný súd preto nevidí žiaden dôvod, aby do týchto záverov zasiahol.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu okrem iného vyplýva, že žalobkyňa (sťažovateľka) ako jeden z dôvodov neplatnosti výpovede napáda neplatnosť rozhodnutia žalovanej o organizačnej zmene, na základe ktorého bol s ňou rozviazaný pracovný pomer podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu nadbytočnosti. Krajský súd dôvodil, že rozhodnutie o organizačnej zmene nemá povahu právneho úkonu, z čoho vyplýva právny dôsledok spočívajúci v tom, že účastník pracovného pomeru nemôže na súde žiadať, aby súd rozhodol o jeho neplatnosti, a preto správne súd prvého stupňa túto otázku neriešil a nemohol sa ňou zaoberať ani odvolací súd.

Pre právne posúdenie dôvodnosti výpovede zo strany žalovanej krajský súd považoval za potrebné skúmať príčinný vzťah medzi rozhodnutím žalovanej o organizačnej zmene a nadbytočnosťou žalobkyne. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že u žalovanej došlo k organizačným zmenám, a to k zavedeniu procesného riadenia pre zvýšenie efektívnosti práce a k zmene systemizácie. V súvislosti s uvedenou organizačnou zmenou a platnou systemizáciou došlo k zániku spoločnosti, divízie aj oddelenia, na ktorom žalobkyňa pracovala, a v tejto súvislosti aj k zrušeniu jej pracovného miesta vo funkcii č. 11 referent VII. pre cenotvorbu a verejné obstarávanie - oddelenie controllingu a financovania. Z uvedeného je zrejmé, že príčinný vzťah medzi organizačnou zmenou žalovanej a nadbytočnosťou žalobkyne je práve v zrušení jej pracovného miesta.

Žalobkyňa v odvolacích námietkach poukázala na ďalší dôvod neplatnosti výpovede, a to, že žalovaná mala ku dňu výpovede, t. j. k 24. septembru 2007, v ponuke minimálne dve pracovné miesta, ktoré jej mali byť ponúknuté, a to funkčné miesto na úseku obchodu – analytik pre prieskum, a na úseku ekonomiky – odborný asistent, v dôsledku čoho nebola splnená hmotnoprávna podmienka výpovede podľa § 63 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce. Krajský súd ustálil, že pokiaľ ide o pracovné miesto odborného asistenta, uvedené pracovné miesto nebolo žalovanou obsadené od 1. mája 2007 a k 1. januáru 2008 došlo k zrušeniu tohto pracovného miesta, o čom boli súdu prvého stupňa predložené dôkazy v písomnom podaní doručenom súdu 29. septembra 2008 (systematizácia k 31. decembru 2007), kde je ešte toto pracovné miesto uvedené ako voľné a k 1. januáru 2008 už podľa platnej systematizácie uvedené nie je. Podľa profilu pracovného miesta č. 3/UE/SeUD/2007-vl. sa na pracovnú profesiu č. 41.03.19 odborný asistent vyžadovalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a minimálne 6 rokov praxe v príbuznom odbore. Žalobkyňa mala ku dňu výpovede, t. j. k 24. septembru 2007, v rezorte železničnej dopravy odpracovaných 5 rokov a 208 dní. Aj keď žalobkyňa poukazovala na to, že podľa zápočtu doby pracovného pomeru z 28. augusta 2003 jej žalovaná s účinnosťou od 1. septembra 2003 započítala 6 rokov a 27 dní do dĺžky doby pracovného pomeru, z tohto zápočtu vyplýva, že ho možno použiť len pre stanovenie tarifnej mzdy v príslušnom tarifnom pásme, a teda nie do doby odbornej praxe. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa nespĺňala požiadavku na pracovnú profesiu odborný asistent v zmysle citovaného profilu pracovného miesta č. 3/UE/SeUD/2007-vl. Pokiaľ ide o pracovné miesto analytik pre prieskum, uvedené miesto bolo obsadené od

1. januára 2007 a k 1. júlu 2007 bola zamestnankyňa z tohto pracovného miesta preradená na pozíciu asistenta riaditeľa sekcie iba na zastupovanie na dobu určitú počas zastupovania predchádzajúcej asistentky, ktorá bola na materskej dovolenke. Keď pominul dôvod zastupovania tejto asistentky k 1. novembru 2007, bola zamestnankyňa zastupujúca asistentku počas jej materskej dovolenky opätovne preradená na svoje pôvodné pracovné miesto, a to analytik pre prieskum. Z uvedeného vyplýva, že pracovné miesto analytik pre prieskum bolo voľné len počas zastupovania, a to len na dobu určitú do 1. novembra 2007, pričom pracovný pomer žalobkyne skončil uplynutím výpovednej doby dňom 31. decembra 2007, teda dva mesiace potom, ako na pracovné miesto analytik pre prieskum bola opätovne zaradená zamestnankyňa, ktorá len na dobu určitú zastupovala zamestnankyňu asistentky riaditeľa sekcie počas jej materskej dovolenky. Na základe toho krajský súd vyvodil záver, že pracovné miesto analytik pre prieskum nebolo voľné, tak aby mohlo byť žalobkyni ponúknuté s cieľom ďalšieho zamestnávania, tak ako to vyplýva z výkladu ustanovenia § 63 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce.

V uvedenej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľke potvrdil. V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné práva sťažovateľky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa

tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Napokon ústavný súd konštatuje, že podstatou nespokojnosti sťažovateľky je jej presvedčenie o tom, že výsledok súdneho konania vedeného všeobecnými súdmi nebol z jej pohľadu priaznivý. Podľa názoru sťažovateľky všeobecné sudy jednak nedostatočne zistili skutkový stav, ale aj nesprávne vec posúdili po právnej stránke. Z týchto pohľadov by mohol Najvyšší súd Slovenskej republiky vec preskúmať iba na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2010